

NACRT KODEKSA FISKALNE TRANSPARENTNOSTI MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA A. PRINCIPI FISKALNE TRANSPARENTNOSTI

I. FISKALNO IZVEŠTAVANJE:

Fiskalni izveštaji treba da sadrže sveobuhvatne, relevantne, pravovremene i pouzdane informacije o finansijskoj poziciji i učincima vlade.

1.1. Obuhvat: Fiskalni izveštaji treba da sadrže sveobuhvatne informacije o fiskalnim aktivnostima javnog sektora i njegovih podsektora, u skladu sa međunarodnim standardima.

1.1.1. Obuhvat institucija: Fiskalni izveštaji pokrivaju sve subjekte koji učestvuju u javnim aktivnostima, u skladu sa međunarodnim standardima.

1.1.2. Obuhvat stanja imovine i obaveza: Fiskalni izveštaji sadrže informacije o bilansu stanja javne imovine, obaveza i neto vrednosti.

1.1.3. Obuhvat tokova: Fiskalni izveštaji pokrivaju sve javne prihode, rashode i finansiranje.

1.1.4. Obuhvat poreskih rashoda: Vlada redovno obelodanjuje informacije o, i upravlja izgubljenim prihodima po osnovu poreskih rashoda.

1.2. Učestalost i pravovremenost: Fiskalni izveštaji treba da se objavljuju u skladu sa utvrđenom dinamikom, redovno i pravovremeno.

1.2.1. Učestalost izveštavanja u toku godine: Izveštaji koji se izrađuju u toku godine treba da se objavljuju u skladu sa utvrđenom dinamikom i redovno.

1.2.2. Pravovremenost godišnjih finansijskih izveštaja: Izveštaji koji su prošli reviziju ili konačni godišnji finansijski izveštaji objavljuju se u predviđenim rokovima (pravovremeno).

1.3: Kvalitet: Informacije u fiskalnim izveštajima treba da budu relevantne, međunarodno uporedive, interno i istorijski dosledne.

1.3.1. Klasifikacija: Fiskalni izveštaji klasifikuju informacije na načine koji jasno predočavaju upotrebu javnih resursa i omogućuju međunarodno poređenje.

1.3.2. Interna doslednost: Fiskalni izveštaji su interno dosledni i treba da sadrže informacije o usklađivanjima između alternativnih mera zbirnih fiskalnih agregata.

1.3.3. Istorijske izmene: Velike izmene u prethodnim fiskalnim statistikama treba da se obelodane i objasne.

1.4. Integritet: Fiskalna statistika i finansijski izveštaji treba da budu pouzdani, podvrgnuti temeljnom eksternom ispitivanju i da omogućuju odgovornost.

1.4.1. Statistički integritet: Fiskalna statistika objavljuje se u skladu sa međunarodnim standardima.

1.4.2. Eksterna revizija: Godišnji finansijski izveštaji su predmet revizije koju vrši i objavljuje nezavisna vrhovna revizorska institucija koja utvrđuje njihovu pouzdanost.

1.4.3. Uporedivost fiskalnih podataka: Fiskalne projekcije, budžeti i fiskalni izveštaji prikazuju se na uporedivoj osnovi, a sva eventualna odstupanja moraju biti objašnjena.

II. FISKALNE PROJEKCIJE I PRIPREMA BUDŽETA:

Budžeti i fiskalne projekcije na kojima su zasnovani treba da pruže jasne informacije o budžetskim ciljevima i namerama javnih politika vlade, kao i sveobuhvatne, pravovremene i pouzdane projekcije razvoja javnih finansija.

2.1. Sveobuhvatnost: *Fiskalne projekcije i budžeti bi trebalo da pruže sveobuhvatnu sliku o fiskalnim izgledima.*

2.1.1. Jedinstvo budžeta: Prihodi, rashodi i finansiranje svih subjekata centralne države prikazuju se u budžetskoj dokumentaciji i usvajaju u zakonodavnom telu, na bruto osnovi.

2.1.2. Makroekonomska predviđanja: Budžetske projekcije su zasnovane na sveobuhvatnim makroekonomskim predviđanjima koja su javno obelodanjena i objašnjena.

2.1.3. Srednjoročni budžetski okvir: Budžetska dokumentacija uključuje informacije o izvršenju (naplati) projekcijama prihoda, rashoda i finansiranja u srednjoročnom periodu, prikazane na istoj osnovi na kojoj se prikazuje i godišnji budžet.

2.1.4. Investicioni projekti: Vlada redovno obelodanjuje svoje finansijske obaveze po osnovu višegodišnjih investicionih projekata i sprovodi analizu troškova i koristi (cost-benefit analizu) i otvorene, kompetitivne tendere za sve velike projekte.

2.2. Uređenje: *Ovlašćenja i nadležnosti organa izvršne i zakonodavne vlasti u budžetskom procesu treba da su definisani zakonom, a budžet treba da bude prikazan, o njemu da se raspravlja i da bude usvojen u skladu sa predviđenim rokovima.*

2.2.1. Fiskalni propisi: Zakonski okvir jasno definiše kalendar za pripremu i usvajanje budžeta, ključni sadržaj budžetske dokumentacije, kao i ovlašćenja i nadležnosti organa izvršne i zakonodavne vlasti u budžetskom procesu.

2.2.2. Pravovremenost budžetske dokumentacije: Zakonodavno telo i javnost imaju na raspolaganju dovoljno vremena za temeljno ispitivanje i usvajanje godišnjeg budžeta.

2.3. Orijehtacija javnih politika: *Fiskalne projekcije i budžeti treba da budu prikazani na način koji omogućuje analizu javnih politika i odgovornost.*

2.3.1. Ciljevi fiskalne politike: Vlada ističe i podnosi izveštaje o jasnim i merljivim ciljevima javnih finansija.

2.3.2. Informacije o učincima: Budžetska dokumentacija sadrži informacije o ciljevima i rezultatima koji su ostvareni u svakoj od velikih oblasti javnih politika vlade.

2.3.3. Učestvovanje javnosti: Vlada omogućuje građanima lak pristup rezimeu efekata budžetskih politika i priliku da učestvuju u odlučivanju o budžetu.

2.4. Pouzdanost: *Ekonomske i fiskalne projekcije i budžeti bi trebalo da budu pouzdani.*

2.4.1. Nezavisna evaluacija: Vladine ekonomske i fiskalne projekcije i učinci treba da budu predmet nezavisne evaluacije.

2.4.2. Dopunski budžet: Sve materijalne izmene usvojenog budžeta moraju da budu odobrene od strane zakonodavnog tela.

2.4.3. Usklađivanje projekcija: Budžetska dokumentacija i sve naknadne ažurirane verzije objašnjavaju sve materijalne izmene prethodnih vladinih fiskalnih projekcija i razlikuju fiskalne efekte novih mera javnih politika od baznog scenarija.

III. ANALIZA I UPRAVLJANJE FISKALNIM RIZICIMA:

Vlade treba da obelodane, analiziraju i upravljaju rizicima po javne finansije i da obezbede efektivnu koordinaciju donošenja fiskalnih odluka u celom javnom sektoru

3.1. Obelodanjivanje i analiza rizika: *Vlade treba da objavljuju redovne zbirne izveštaje o rizicima po njihove fiskalne izgleda.*

3.1.1. Makroekonomski rizici: Vlade podnose izveštaje o tome kako se fiskalni rezultati mogu razlikovati od baznih projekcija, usled različitih makroekonomskih šokova.

3.1.2. Specifični fiskalni rizici: Vlada izrađuje redovni zbirni izveštaj o glavnim specifičnim rizicima po njene fiskalne projekcije.

3.1.3. Analiza dugoročne fiskalne održivosti: Vlada redovno objavljuje projekcije razvoja javnih finansija u dugoročnom periodu.

3.2. Upravljanje rizikom: *Specifične rizike po javne finansije treba redovno pratiti, obelodanjivati i njima upravljati.*

3.2.1. Sredstva budžetske rezerve: Budžet ima dovoljna i transparentna sredstva za finansiranje nepredviđenih situacija do kojih dolazi tokom izvršenja budžeta.

3.2.2. Upravljanje imovinom i obavezama: Rizici koji se odnose na velike kategorije imovine i obaveza se obelodanjuju i njima se upravlja.

3.2.3. Garancije: Izloženost vlade po osnovu datih garancija se redovno obelodanjuje i odobrava zakonom.

3.2.4. Javno privatna partnerstva: Obaveze po osnovu javno privatnih partnerstava se redovno obelodanjuju i njima se aktivno upravlja.

3.2.5. Izloženost finansijskom sektoru: Potencijalna fiskalna izloženost vlade finansijskom sektoru se redovno analizira, obelodanjuje i njome se upravlja.

3.2.6. Prirodni resursi: Vladino interesovanje za neobnovljive prirodne resurse i njihovu eksploataciju se vrednuje, obelodanjuje i njime se upravlja.

3.2.7. Ekološki rizici: Potencijalna fiskalna izloženost prirodnim katastrofama i ostalim velikim ekološkim rizicima se analizira, obelodanjuje i njome se upravlja.

3.3. Fiskalna koordinacija: *Fiskalni odnosi i učinci u celom javnom sektoru treba da se analiziraju, obelodanjuju i koordinišu.*

3.3.1. Niži nivoi vlasti: Sveobuhvatne informacije o finansijskom stanju i učincima nižih nivoa vlasti i pojedinačnih i na nivou konsolidovanog sektora, se prikupljaju i objavljuju.

3.3.2. Javna preduzeća: Vlada prati i redovno objavljuje sveobuhvatne informacije o finansijskim učincima, kao i svim kvazifiskalnim aktivnostima javnih preduzeća.

B. OPIS DOBRIH, LOŠIH I NAPREDNIH PRAKSI PO PRINCIPIMA

#	DIMENZIJA	PRINCIP	PRAKSE		
			OSNOVNE	DOBRE	NAPREDNE
1	FISKALNO IZVEŠTAVANJE	Fiskalni izveštaji treba da sadrže sveobuhvatne, relevantne, pravovremene i pouzdane informacije o finansijskoj poziciji i učincima vlade.			
<i>1.1</i>	<i>Obuhvat</i>	<i>Fiskalni izveštaji treba da sadrže sveobuhvatne informacije o fiskalnim aktivnostima javnog sektora i njegovih podsektora, u skladu sa međunarodnim standardima.</i>			
1.1.1	Obuhvat institucija	Fiskalni izveštaji pokrivaju sve subjekte koji učestvuju u javnim aktivnostima, u skladu sa međunarodnim standardima	Fiskalni izveštaji konsoliduju sve subjekte centralnog nivoa vlasti, u skladu sa međunarodnim standardima.	Fiskalni izveštaji konsoliduju sve subjekte opšteg nivoa države i izveštavaju o svakom podsektoru, u skladu sa međunarodnim standardima.	Fiskalni izveštaji konsoliduju sve subjekte javnog sektora i izveštavaju o svakom podsektoru, u skladu sa međunarodnim standardima.
1.1.2	Obuhvat imovine i obaveza	Fiskalni izveštaji sadrže informacije o bilansu stanja javne imovine, obaveza i neto vrednosti.	Fiskalni izveštaji sadrže informacije o svim gotovinskim sredstvima, depozitima i duhu.	Fiskalni izveštaji sadrže informacije o svojoj finansijskoj imovini i obavezama.	Fiskalni izveštaji pokrivaju svu finansijsku i nefinansijsku imovinu i obaveze i neto vrednost.
1.1.3	Obuhvat tokova	Fiskalni izveštaji pokrivaju sve javne prihode, rashode i finansiranje.	Fiskalni izveštaji obuhvataju sve prihode, rashode i finansiranje na gotovinskoj osnovi.	Fiskalni izveštaji obuhvataju gotovinske tokove, prihode, rashode i finansiranje prikazane na obračunskoj osnovi.	Fiskalni izveštaji obuhvataju gotovinske tokove, prihode, rashode i finansiranje na obračunskoj osnovi, kao i druge ekonomske tokove.
1.1.4	Obuhvat poreskih rashoda	Vlada redovno obelodanjuje informacije o i upravlja izgubljenim prihodima po osnovu poreskih rashoda.	Procenjeni gubitak prihoda po osnovu poreskih rashoda objavljuje se najmanje jednom godišnje.	Procena gubitka prihoda po osnovu poreskih rashoda vrši se po sektoru ili oblasti javnih politika i objavljuje se najmanje jednom godišnje.	Procena gubitka prihoda po osnovu poreskih rashoda vrši se po sektoru ili oblasti javnih politika i objavljuje se najmanje jednom godišnje. Utvrđena je kontrola nad, odnosno ciljevi za, ukupni nivo poreskih rashoda.
<i>1.2</i>	<i>Učestalost i pravovremenost</i>	<i>Fiskalni izveštaji treba da se objavljuju u skladu sa utvrđenom dinamikom, redovno i pravovremeno.</i>			
1.2.1	Učestalost izveštavanja u toku godine	Izveštaji koji se izrađuju u toku godine treba da se objavljuju u skladu sa utvrđenom dinamikom i redovno.	Izveštaji u toku godine objavljuju se na kvartalnom nivou, u roku od tri meseca.	Izveštaji u toku godine objavljuju se na kvartalnom nivou, u roku od jednog meseca.	Izveštaji u toku godine objavljuju se na mesečnom nivou, u roku od jednog meseca.

1.2.2	Pravovremenost godišnjih finansijskih izveštaja	Izveštaji koji su prošli reviziju ili konačni godišnji finansijski izveštaji objavljuju se u predviđenim rokovima (pravovremeno).	Izveštaji koji su prošli reviziju ili konačni godišnji finansijski izveštaji objavljuju se u roku od 12 meseci od završetka finansijske godine.	Izveštaji koji su prošli reviziju ili konačni godišnji finansijski izveštaji objavljuju se u roku od 9 meseci od završetka finansijske godine.	Izveštaji koji su prošli reviziju ili konačni godišnji finansijski izveštaji objavljuju se u roku od 6 meseci od završetka finansijske godine.
1.3	Kvalitet	Informacije u fiskalnim izveštajima treba da budu relevantne, međunarodno uporedive, interno i istorijski dosledne.			
1.3.1	Klasifikacija	Fiskalni izveštaji klasifikuju informacije na načine koji jasno predočavaju upotrebu javnih resursa i omogućuju međunarodno poređenje.	Fiskalni izveštaji prikazuju informacije po administrativnoj i ekonomskoj klasifikaciji, u skladu sa međunarodnim standardima, gde god je primenljivo.	Fiskalni izveštaji prikazuju informacije po administrativnoj, ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji u skladu sa međunarodnim standardima, gde god je primenljivo.	Fiskalni izveštaji prikazuju informacije po administrativnoj, ekonomskoj, funkcionalnoj i programskoj klasifikaciji, u skladu sa međunarodnim standardima, gde god je primenljivo.
1.3.2	Interna doslednost	Fiskalni izveštaji su interno dosledni i treba da sadrže informacije o usklađivanju alternativnih mera zbirnih fiskalnih agregata.	Fiskalni izveštaji prikazuju barem jedno od sledećih usklađivanja: (i) fiskalni saldo i finansiranje, (ii) dati i primljeni krediti, ili (iii) finansiranje i izmene u nivou duga.	Fiskalni izveštaji prikazuju barem dva od sledećih usklađivanja: (i) fiskalni saldo i finansiranje, (ii) dati i primljeni krediti, ili (iii) finansiranje i izmene u nivou duga.	Fiskalni izveštaji prikazuju sva tri tipa usklađivanja: (i) fiskalni saldo i finansiranje, (ii) dati i primljeni krediti, ili (iii) finansiranje i izmene u nivou duga.
1.3.3	Istorijske izmene	Velike izmene u prethodnim fiskalnim statistikama treba da se obelodane i objasne.	Velike izmene u prethodnim (istorijskim) fiskalnim statistikama obelodanjene su u izveštajima.	Velike izmene u prethodnim (istorijskim) fiskalnim statistikama obelodanjene su u izveštajima uz obrazloženje svake velike izmene.	Velike izmene u prethodnim (istorijskim) fiskalnim statistikama obelodanjene su u izveštajima uz obrazloženje svake velike izmene i uporedne tabele koje prikazuju stare i nove vremenske serije.
1.4	Integritet	Fiskalna statistika i finansijski izveštaji treba da budu pouzdani, podvrgnuti temeljnom eksternom ispitivanju i da omogućuju odgovornost.			

1.4.1	Statistički integritet	Fiskalna statistika objavljuje se u skladu sa međunarodnim standardima.	Fiskalna statistika objavljuje se u skladu sa međunarodnim standardima.	Fiskalnu statistiku kompilira posebna vladina agencija i objavljuje je u skladu sa međunarodnim standardima.	Fiskalnu statistiku kompilira nezavisno stručno telo i objavljuje je u skladu sa međunarodnim standardima.
1.4.2	Eksterna revizija	Godišnji finansijski izveštaji su predmet revizije koju vrši i objavljuje nezavisna vrhovna revizorska institucija koja utvrđuje njihovu pouzdanost.	Nezavisna revizorska institucija objavljuje revizijski izveštaj o pouzdanosti godišnjih vladinih finansijskih izveštaja.	Nezavisna revizorska institucija objavljuje revizijski izveštaj u kojem navodi da li vladini godišnji finansijski izveštaji prikazuju istinito i nepristrasno gledište njene finansijske pozicije i ne sadrže rezervu, uzdržavanje ili negativno mišljenje revizora.	Nezavisna revizorska institucija objavljuje revizijski izveštaj koji je usklađen sa međunarodnim standardima i u kojem se navodi da li vladini godišnji finansijski izveštaji prikazuju istinito i nepristrasno gledište njene finansijske pozicije i koji izražavaju pozitivno mišljenje.
1.4.3	Uporedivost fiskalnih podataka	Fiskalne projekcije, budžeti i fiskalni izveštaji prikazuju se na uporedivoj osnovi, a sva eventualna odstupanja moraju biti objašnjena.	Barem jedan fiskalni izveštaj se priprema na istoj osnovi na kojoj su prikazane fiskalne projekcije/budžet.	Fiskalne projekcije/budžet i njihovo izvršenje su uporedivi, a izvršenje je usklađeno bilo sa fiskalnom statistikom ili sa završnim računima.	Fiskalne projekcije/budžet i njihovo izvršenje su uporedivi, a izvršenje je usklađeno i sa fiskalnom statistikom i sa završnim računima.
2	FISKALNE PROJEKCIJE I PRIPREMA BUDŽETA	Budžeti i fiskalne projekcije na kojima su zasnovani treba da pruže jasne informacije o budžetskim ciljevima i namerama javnih politika vlade, kao i sveobuhvatne, pravovremene i pouzdane projekcije razvoja javnih finansija.			
2.1	Sveobuhvatnost	<i>Fiskalne projekcije i budžeti bi trebalo da pruže sveobuhvatnu sliku o fiskalnim izgledima.</i>			
2.1.1	Jedinstvo budžeta	Prihodi, rashodi i finansiranje svih subjekata centralne države prikazuju se u budžetskoj dokumentaciji i usvajaju u zakonodavnom telu, na bruto osnovi.	Budžetska dokumentacija sadrži sve bruto domaće poreske prihode, rashode i finansiranje ministarstava i agencija na centralnom nivou vlasti.	Budžetska dokumentacija sadrži sve bruto domaće poreske prihode, rashode i finansiranje ministarstava i agencija na centralnom nivou vlasti, kao i vanbudžetskih fondova.	Budžetska dokumentacija sadrži sve bruto domaće poreske prihode, rashode i finansiranje ministarstava i agencija na centralnom nivou vlasti, vanbudžetskih fondova i fondova socijalnog osiguranja.

2.1.2	Makroekonomska predviđanja	Budžetske projekcije su zasnovane na sveobuhvatnim makroekonomskim predviđanjima koja su javno obelodanjena i objašnjena.	Budžetska dokumentacija uključuje projekcije ključnih makroekonomskih varijabli.	Budžetska dokumentacija uključuje projekcije ključnih makroekonomskih varijabli i pretpostavke na kojima su zasnovane.	Budžetska dokumentacija uključuje projekcije i objašnjenja ključnih makroekonomskih varijabli i njihovih komponenti, kao i pretpostavki na kojima su zasnovane.
2.1.3	Srednjoročni budžetski okvir	Budžetska dokumentacija uključuje informacije o izvršenju (naplati) projekcijama prihoda, rashoda i finansiranja u srednjoročnom periodu, prikazane na istoj osnovi na kojoj se prikazuje i godišnji budžet.	Budžetska dokumentacija uključuje podatke o izvršenju za prethodne dve godine i srednjoročne projekcije agregatnih prihoda, rashoda i finansiranja.	Budžetska dokumentacija uključuje podatke o izvršenju za prethodne dve godine i srednjoročne projekcije agregatnih prihoda, rashoda i finansiranja po ekonomskim kategorijama.	Budžetska dokumentacija uključuje podatke o izvršenju za prethodne dve godine i srednjoročne projekcije agregatnih prihoda, rashoda i finansiranja po ekonomskim kategorijama, kao i po ministarstvu ili programu.
2.1.4	Investicioni projekti	Vlada redovno obelodanjuje svoje finansijske obaveze po osnovu višegodišnjih investicionih projekata i sprovodi analizu troškova i koristi (cost-benefit analizu) i otvorene, kompetitivne tendere za sve velike projekte.	Jedan od navedenih zahteva je obavezan: (i) vlada redovno obelodanjuje vrednost svojih ukupnih obaveza po osnovu višegodišnjih investicionih projekata; (ii) propisuje obavezu da se za sve velike projekte sprovede i objavi analiza troškova i koristi (cost-benefit analiza); ili (iii) propisuje da se svi veliki projekti ugovore putem otvorenih i kompetitivnih tendera.	Dva od navedenih zahteva su obavezni: (i) vlada redovno obelodanjuje vrednost svojih ukupnih obaveza po osnovu višegodišnjih investicionih projekata; (ii) propisuje obavezu da se za sve velike projekte sprovede i objavi analiza troškova i koristi (cost-benefit analiza); ili (iii) propisuje da se svi veliki projekti ugovore putem otvorenih i kompetitivnih tendera.	Sva tri su obavezna: (i) vlada redovno obelodanjuje vrednost svojih ukupnih obaveza po osnovu višegodišnjih investicionih projekata; (ii) propisuje obavezu da se za sve velike projekte sprovede i objavi analiza troškova i koristi (cost-benefit analiza); ili (iii) propisuje da se svi veliki projekti ugovore putem otvorenih i kompetitivnih tendera.
2.2	Uređenje	<i>Ovlašćenja i nadležnosti organa izvršne i zakonodavne vlasti u budžetskom procesu treba da su definisani zakonom, a budžet treba da bude prikazan, o njemu da se raspravlja i da bude usvojen u skladu sa predviđenim rokovima.</i>			

2.2.1	Fiskalni propisi	Zakonski okvir jasno definiše kalendar za pripremu i usvajanje budžeta, ključni sadržaj budžetske dokumentacije, kao i ovlašćenja i nadležnosti organa izvršne i zakonodavne vlasti u budžetskom procesu.	Pravni okvir definiše jedno od navedenog: (i) kalendar za pripremu i usvajanje budžeta; (ii) ključne elemente sadržaja predloga budžeta izvršne vlasti; ili (iii) ovlašćenja zakonodavnih tela da vrše izmene u predlogu budžeta koji podnosi izvršna vlast.	Pravni okvir definiše dva od navedenih: (i) kalendar za pripremu i usvajanje budžeta; (ii) ključne elemente sadržaja predloga budžeta izvršne vlasti; ili (iii) ovlašćenja zakonodavnih tela da vrše izmene u predlogu budžeta koji podnosi izvršna vlast.	Pravni okvir definiše sva tri: (i) kalendar za pripremu i usvajanje budžeta; (ii) ključne elemente sadržaja predloga budžeta izvršne vlasti; ili (iii) ovlašćenja zakonodavnih tela da vrše izmene u predlogu budžeta koji podnosi izvršna vlast.
2.2.2	Pravovremenost budžetske dokumentacije	Zakonodavno telo i javnost imaju na raspolaganju dovoljno vremena za temeljno ispitivanje i usvajanje godišnjeg budžeta.	Budžet se podnosi zakonodavnom telu i daje na uvid javnosti najmanje mesec dana pre početka finansijske godine, a usvaja se i objavljuje najkasnije mesec dana posle početka finansijske godine.	Budžet se podnosi zakonodavnom telu i daje na uvid javnosti najmanje dva meseca pre početka finansijske godine, a usvaja se i objavljuje pre početka finansijske godine.	Budžet se podnosi zakonodavnom telu i daje na uvid javnosti najmanje tri meseca pre početka finansijske godine, a usvaja se i objavljuje najmanje mesec dana pre početka finansijske godine.
2.3	Orijentacija javnih politika	Fiskalne projekcije i budžeti treba da budu prikazani na način koji omogućuje analizu javnih politika i odgovornost.			
2.3.1	Ciljevi fiskalne politike	Vlada ističe i podnosi izveštaje o jasnim i merljivim ciljevima javnih finansija.	Vlada ističe i redovno podnosi izveštaje o numeričkim ciljevima ključnih fiskalnih agregata, koji su bilo precizni ili vremenski određeni.	Vlada ističe i redovno podnosi izveštaje o numeričkim ciljevima ključnih fiskalnih agregata, koji su i precizni i vremenski određeni.	Vlada ističe i redovno podnosi izveštaje o numeričkim ciljevima ključnih fiskalnih agregata, koji su i precizni i vremenski određeni i postoje najmanje tri ili više godina.
2.3.2	Informacije o učincima	Budžetska dokumentacija sadrži informacije o ciljevima i rezultatima koji su ostvareni u svakoj od velikih oblasti javnih politika vlade.	Budžetska dokumentacija sadrži informacije o ulaznim vrednostima (inputima) za svaku od velikih oblasti vladinih javnih politika.	Budžetska dokumentacija izveštava o ciljanim vrednostima za i učincima u odnosu na rezultate ostvarene u svakoj od velikih oblasti vladinih javnih politika.	Budžetska dokumentacija izveštava o ciljanim vrednostima za i učincima u odnosu na ishode (krajnje rezultate) koje treba ostvariti u svakoj od velikih oblasti vladinih javnih politika.

2.3.3	Učestvovanje javnosti	Vlada omogućuje građanima lak pristup rezimeu efekata budžetskih politika i priliku da učestvuju u odlučivanju o budžetu.	Vlada objavljuje lako razumljive i dostupne opise nedavno ostvarenih fiskalnih rezultata i ekonomskih izgleda, kao i rezime efekata budžeta po prosečnog građanina.	Vlada objavljuje lako razumljive i dostupne opise nedavno ostvarenih fiskalnih rezultata i ekonomskih izgleda, kao i detaljni pregled efekata budžeta po prosečnog građanina i daje građanima formalno pravo učestvovanja u budžetskim odlukama.	Vlada objavljuje lako razumljive i dostupne opise nedavno ostvarenih fiskalnih rezultata i ekonomskih izgleda, detaljni pregled efekata budžeta po različite demografske grupe i daje građanima formalno pravo učestvovanja u budžetskim odlukama.
2.4	Pouzdanost	<i>Ekonomske i fiskalne projekcije i budžeti bi trebalo da budu pouzdani.</i>			
2.4.1	Nezavisna evaluacija	Vladine ekonomske i fiskalne projekcije i učinci treba da budu predmet nezavisne evaluacije.	Budžetska dokumentacija sadrži poređenje između vladinih ekonomskih i fiskalnih projekcija i projekcija koje vrše nezavisni prognozeri.	Nezavisni organ vrši evaluaciju pouzdanosti vladinih ekonomskih i fiskalnih projekcija.	Nezavisni organ vrši evaluaciju pouzdanosti vladinih ekonomskih i fiskalnih projekcija i njenog ostvarenja fiskalnih ciljeva.
2.4.2	Dopunski budžet	Sve materijalne izmene usvojenog budžeta moraju da budu odobrene od strane zakonodavnog tela.	Dopunski budžet uređuje (ozakonjuje) rashode koji su izvršeni u iznosu višem od iznosa odobrenog budžetom.	Dopunski budžet je obavezan pre donošenja bilo kakvih materijalnih izmena ukupnih rashoda budžeta.	Dopunski budžet je obavezan pre donošenja bilo kakvih materijalnih izmena ukupnih rashoda budžeta ili značajne izmene njihove strukture.
2.4.3	Usklađivanje projekcija	Budžetska dokumentacija i sve naknadne ažurirane verzije objašnjavaju sve materijalne izmene prethodnih vladinih fiskalnih projekcija i razlikuju fiskalne efekte novih mera javnih politika od baznog scenarija.	Razlike između uzastopnih generacija vladinih projekcija prihoda, rashoda i finansiranja prikazane su na agregatnom nivou, uz kvalitativnu diskusiju o efektima novih politika na projekcije.	Razlike između uzastopnih generacija vladinih projekcija prihoda, rashoda i finansiranja raščlanjene su na efekte novih politika i makroekonomskih determinanti.	Razlike između uzastopnih generacija vladinih projekcija prihoda, rashoda i finansiranja raščlanjene su na efekte pojedinačnih promena u politikama, makroekonomskim determinantama i drugih faktora kao što su tehnička i računovodstvena usklađivanja.

3	ANALIZA I UPRAVLJANJE FISKALNIM RIZICIMA	Vlade treba da obelodane, analiziraju i upravljaju rizicima po javne finansije i da obezbede efektivnu koordinaciju donošenja fiskalnih odluka u celom javnom sektoru.			
3.1	<i>Obelodanjivanje i analiza rizika</i>	<i>Vlade treba da objavljuju redovne zbirne izveštaje o rizicima po njihove fiskalne izgledе.</i>			
3.1.1	Makroekonomski rizici	Vlade podnose izveštaje o tome kako se fiskalni rezultati mogu razlikovati od baznih projekcija, usled različitih makroekonomskih šokova.	Budžetska dokumentacija sadrži i raspravu o osetljivosti fiskalnih projekcija na velike makroekonomske pretpostavke.	Budžetska dokumentacija sadrži analizu osetljivosti i alternativnih scenarija makroekonomskih i fiskalnih projekcija.	Budžetska dokumentacija sadrži analizu osetljivosti i alternativnih scenarija i probablističke projekcije fiskalnih ishoda.
3.1.2	Specifični fiskalni rizici	Vlada izrađuje redovni zbirni izveštaj o glavnim specifičnim rizicima po njene fiskalne projekcije.	Ključni specifični rizici po fiskalne projekcije se obelodanjuju u zbirnom izveštaju koji sadrži i izlaganje o njihovim kvalitativnim aspektima.	Ključni specifični rizici po fiskalne projekcije se obelodanjuju u zbirnom izveštaju, zajedno sa projekcijama njihovog značaja.	Ključni specifični rizici po fiskalne projekcije se obelodanjuju u zbirnom izveštaju, zajedno sa projekcijama njihovog značaja i, gdegod je moguće, njihove verovatnoće.
3.1.3	Analiza dugoročne fiskalne održivosti	Vlada redovno objavljuje projekcije razvoja javnih finansija u dugoročnom periodu.	Vlada redovno objavljuje projekcije održivosti ključnih fiskalnih agregata i svih fondova zdravstvene i socijalne zaštite u narednih deset godina.	Vlada redovno objavljuje različite scenarije o održivosti ključnih fiskalnih agregata i svih fondova zdravstvene i socijalne zaštite u periodu od najmanje 30 godina, koristeći niz različitih makroekonomskih pretpostavki.	Vlada redovno objavljuje različite scenarije o održivosti ključnih fiskalnih agregata i svih fondova zdravstvene i socijalne zaštite u periodu od najmanje 30 godina koristeći niz različitih makroekonomskih i demografskih pretpostavki, pretpostavki o prirodnim resursima ili drugih pretpostavki.
3.2	<i>Upravljanje rizikom</i>	<i>Specifične rizike po javne finansije treba redovno pratiti, obelodanjivati i njima upravljati.</i>			
3.2.1	Sredstva budžetske rezerve	Budžet ima dovoljna i transparentna sredstva za finansiranje nepredviđenih situacija do kojih dolazi tokom izvršenja budžeta.	Budžet prikazuje raspored sredstava budžetske rezerve.	Budžet prikazuje raspored sredstava budžetske rezerve i transparentne kriterijume za pristup ovim sredstvima.	Budžet prikazuje sredstva budžetske rezerve za finansiranje nepredviđenih situacija i transparentne kriterijume za pristup ovim sredstvima i objavlvenu strategiju.

3.2.2	Upravljanje imovinom i obavezama	Rizici koji se odnose na velike kategorije imovine i obaveza se obelodanjuju i njima se upravlja.	Svo zaduživanje je uređeno (odobreno) zakonom, a rizici vezani za dug države se analiziraju i obelodanjuju.	Svo zaduživanje je uređeno zakonom, a rizici vezani za imovinu i obaveze vlade se analiziraju i obelodanjuju.	Sve obaveze i nabavka ili prodaja značajne imovine uređeni (odobreni) su zakonom, a rizici vezani za bilans stanja se upravlja u skladu sa objavljenom strategijom.
3.2.3	Garancije	Izloženost vlade po osnovu datih garancija se redovno obelodanjuje i odobrava zakonom.	Sve državne garancije, njihovi korisnici i bruto izloženost koja nastaje po osnovu ovih garancija objavljuju se najmanje jednom godišnje.	Sve državne garancije, njihovi korisnici i bruto izloženost koja nastaje po osnovu ovih garancija objavljuju se najmanje jednom godišnje. Maksimalni iznos novih garancija ili ukupni nivo (stanje) odobrava se zakonom.	Sve državne garancije, njihovi korisnici i bruto izloženost koja nastaje po osnovu ovih garancija, kao i verovatnoća da će se garancije aktivirati objavljuju se najmanje jednom godišnje. Maksimalna vrednost novih garancija ili njihovo ukupni nivo (stanje) odobrava se zakonom.
3.2.4	Javno privatna partnerstva	Obaveze po osnovu javno privatnih partnerstava se redovno obelodanjuju i njima se aktivno upravlja.	Vlada najmanje jednom godišnje objavljuje informacije o ukupnim pravima, obavezama i drugim oblicima izloženosti po osnovu ugovora o javno privatnom partnerstvu.	Vlada najmanje jednom godišnje objavljuje informacije o ukupnim pravima, obavezama i drugim oblicima izloženosti po osnovu ugovora o javno privatnom partnerstvu, kao i očekivana godišnja primanja i izdatke tokom trajanja ugovora.	Vlada najmanje jednom godišnje objavljuje informacije o ukupnim pravima, obavezama i drugim oblicima izloženosti po osnovu ugovora o javno privatnom partnerstvu, kao i očekivana godišnja primanja i izdatke tokom trajanja ugovora. Takođe, zakonom se propisuje limit na ukupni nivo akumuliranih obaveza.
3.2.5	Izloženost finansijskom sektoru	Potencijalna fiskalna izloženost vlade finansijskom sektoru se redovno analizira, obelodanjuje i njome se upravlja.	Vlasti kvantifikuju i obelodanjuju svoju eksplicitnu podršku finansijskom sektoru najmanje jednom godišnje.	Vlasti kvantifikuju i obelodanjuju svoju eksplicitnu podršku finansijskom sektoru najmanje jednom godišnje i redovno sprovode procenu stabilnosti finansijskog sektora.	Vlasti kvantifikuju i obelodanjuju svoju eksplicitnu podršku finansijskom sektoru najmanje jednom godišnje i redovno sprovode procenu stabilnosti finansijskog sektora, na osnovu verodostojnog niza makroekonomskih scenarija i scenarija kretanja finansijskih tržišta.

3.2.6	Prirodni resursi	Vladino interesovanje za neobnovljive prirodne resurse i njihovu eksploataciju se vrednuje, obelodanjuje i njime se upravlja.	Vlada objavljuje godišnje procene obima i vrednosti velikih kategorija prirodnih resursa i vrednosti prodaje i fiskalnih prihoda iz prethodne godine.	Vlada objavljuje godišnje procene obima i vrednosti velikih kategorija prirodnih resursa po različitim cenovnim scenarijima, kao i vrednosti prodaje i fiskalnih prihoda iz prethodne godine.	Vlada objavljuje godišnje procene obima i vrednosti velikih kategorija prirodnih resursa po različitim cenovnim i ekstrakcionim scenarijima, kao i vrednosti prodaje i fiskalnih prihoda iz prethodne godine.
3.2.7	Ekološki rizici	Potencijalna fiskalna izloženost prirodnim katastrofama i ostalim velikim ekološkim rizicima se analizira, obelodanjuje i njome se upravlja.	Vlada identifikuje i, na kvalitativnoj osnovi, raspravlja o glavnim fiskalnim rizicima koji proističu iz prirodnih nepogoda.	Vlada identifikuje i raspravlja o glavnim fiskalnim rizicima koji proističu iz prirodnih nepogoda, kvantifikujući ih na osnovu prethodnih iskustava.	Vlada identifikuje i raspravlja o glavnim fiskalnim rizicima koji proističu iz prirodnih nepogoda, kvantifikujući ih na osnovu prethodnih iskustava i upravlja njima na osnovu objavljene strategije.
3.3	Fiskalna koordinacija	Fiskalni odnosi i učinci u celom javnom sektoru treba da se analiziraju, obelodanjuju i koordinišu.			
3.3.1	Subnacionalni nivo vlasti	Sveobuhvatne informacije o finansijskom stanju i učincima nižih nivoa vlasti i pojedinačnih i na nivou konsolidovanog sektora, se prikupljaju i objavljuju.	Finansijsko stanje i učinci subnacionalnog nivoa vlasti se objavljuju jednom godišnje.	Finansijsko stanje i učinci subnacionalnog nivoa vlasti se objavljuju jednom godišnje, a za obaveze i zaduživanje ovih nivoa vlasti su propisani limiti.	Finansijsko stanje i učinci subnacionalnih nivoa vlasti se objavljuju kvartalno, a za obaveze i zaduživanja ovih nivoa vlasti su propisani limiti.
3.3.2	Javna preduzeća	Vlada prati i redovno objavljuje sveobuhvatne informacije o finansijskim učincima, kao i svim kvazifiskalnim aktivnostima javnih preduzeća.	Svi transferi između vlada i javnih preduzeća se obelodanjuju najmanje jednom godišnje.	Svi transferi između vlada i javnih preduzeća se objavljuju, a na bazi objavljene politike vlasništva, najmanje jednom godišnje, objavljuje se izveštaj o ukupnom finansijskom učinku javnih preduzeća.	Sva direktna i indirektna pomoć između vlade i javnih preduzeća se obelodanjuje, a na bazi objavljene politike vlasništva, najmanje jednom godišnje, objavljuje se izveštaj o ukupnom finansijskom učinku javnih preduzeća, uključujući i procene eventualnih kvazifiskalnih aktivnosti.

C. REČNIK POJMOVA

Godišnji finansijski izveštaji: Ovi izveštaji su podskup finansijskih izveštaja koji se podnose na kraju godine. Ako se primenjuje obračunska osnova, godišnji finansijski izveštaji će uključivati najmanje bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o gotovinskim tokovima i napomene. Ako se primenjuje gotovinska računovodstvena osnova, godišnji finansijski izveštaji se prikazuju kao izveštaj o gotovinskim tokovima i mogu da sadrže i izveštaj o izvršenju budžeta na kraju godine. Godišnji finansijski izveštaji bi trebalo da poštuju relevantne računovodstvene standarde i opšteprihvaćene računovodstvene principe. Generalno, godišnji finansijski izveštaji su predmet revizije i objavljuju se; međutim u slučajevima kada se ne vrši revizija godišnjih finansijskih izveštaja, koriste se završni godišnji finansijski izveštaji (završni račun).

Bilans stanja: Bilans stanja prikazuje saldo imovine i obaveza vlade ili javnog sektora na kraju računovodstvenog perioda. Ovo uključuje i finansijsku i nefinansijsku, domaću i stranu imovinu i obaveze, kao i dalje informacije koje se na njih odnose.

Zaduživanje: Svo zaduživanje vlade, uključujući obveznice, zapise trezora i bankarske kredite, kao i indirektno zaduživanje koje uključuje dospеле obaveze, docnje (zaostala plaćanja) i neplaćene povraćaje poreza.

Budžetska dokumentacija: Sva dokumentacija koja se objavljuje u isto vreme ili oko datuma godišnjeg budžeta i uključuje budžetsku knjigu, budžetske procene, fiskalne strategije, srednjoročne budžetske okvire, izjave o fiskalnim rizicima, predloge zakona o finansiranju ili potrebnim sredstvima, dugoročne izveštaje o javnim finansijama i zakon o budžetu, finansiranju ili aroprijacijama.

Potencijalne (uslovne) obaveze: Potencijalne (uslovne) obaveze su obaveze koje nastaju samo ako se u budućnosti desi neki konkretni događaj(i). Ovo su, dakle, obaveze koje su preuzete, ali vreme njihove realizacije i iznos zavise od dešavanja nekog neizvesnog budućeg događaja. Primeri ovih obaveza uključuju garancije, naknadu štete ili pismo o namerama.

Distribuciona analiza: Kvantitativna ocena efekata konkretnih ili opšte vladine politike po različite segmente populacije, često diferencirana po osnovu prihoda, pola ili geografskih grupa. Na primer, efekti promena u poreskim stopama na različite kategorije prihoda.

Docnje po osnovu rashoda: Docnje (zaostala plaćanja) su iznosi koji su istovremeno neplaćeni i čiji rok plaćanja je istekao. One predstavljaju stanje računa koji nisu plaćeni do ugovorom predviđenog datuma ili u okviru perioda poslovanja uobičajenog za slične transakcije. Do zaostalih plaćanja može doći zbog toga što vlada nije izvršila plaćanja dospelih računa od dobavljača, dospelih zarada ili transfera ili troškova otplate ili servisiranja duga.

Finansijski derivati: Finansijski instrument koji je vezan za neki drugi specifični finansijski instrument, indikator ili robu i preko kojeg se specifičnim finansijskim rizicima (npr. rizikom kamatne stope, kursnim rizikom, rizicima cena roba i kapitala i kreditnim rizikom) može trgovati na finansijskim tržištima. Primeri uključuju terminske ugovore, swap-ove i opcije.

Fiskalni agregati: Ključni fiskalni zbirni indikatori, uključujući i tokove ukupnih rashoda i ukupnih prihoda, neto pozajmljivanje/neto zaduživanje ili ukupni fiskalni bilans, na strani tokova, kao i bruto i neto dug, ukupnu imovinu, ukupne obaveze i neto vrednost, na strani zaliha.

Fiskalni izveštaji: Retrospektivni izveštaji o fiskalnim događajima koji uključuju i izveštaje u toku godine i izveštaju o izvršenju budžeta na kraju godine, fiskalnu statistiku i godišnje finansijske izveštaje (završni račun).

Fiskalne projekcije: Projekcije ključnih fiskalnih agregata, kao i elemenata koji se nalaze u njihovoj osnovi, uključujući konkretne kategorije prihoda, rashode prikazane po administrativnoj, funkcionalnoj ili ekonomskoj klasifikaciji; kao i glavne kategorije imovine i obaveza, uključujući i bruto dug.

Fiskalna statistika: Retrospektivni izveštaji o finansijskim učincima i vlade koji sadrže fiskalne podatke prikazane na bazi međunarodnih statističkih standarda kao što su: Priručnik o statistici državnih finansija (Government Finance Statistics Manual) iz 2001. ili 2014. godine, ili Sistem nacionalnih računa (System of National Accounts) iz 1993. ili 2008. godine, odnosno Evropski sistem nacionalnih računa (European system of National Accounts) iz 1995. ili 2010. godine..

Sektor opšte vlade (države): Sektor opšte vlade (države) sastoji se od rezidencijalnih institucionalnih jedinica koje obavljaju funkcije države kao svoju primarnu aktivnost. Sektor opšte države (vlade) obuhvata sve jedinice vlade sa centralnog, državnog, pokrajinskog, regionalnog i lokalnog nivoa vlasti, fondove socijalnog osiguranja, netržišne neprofitne institucije koje kontrolišu vladine jedinice (koje se nazivaju i vanbudžetski fondovi) u skladu sa definicijom iz GFSM2014. Opšta vlada (država) obuhvata i preduzeća koja su zakonom osnovana kao korporacije, ali koja primarno pružaju robe i usluge na netržišnoj osnovi.

Bilans stanja vlade: Sveobuhvatni i konsolidovani izveštaj o imovini, obavezama i neto vrednosti vlade u nekom trenutku u vremenu.

Države garancije: Najčešća vrsta je kredit za koji garanciju daje država, što podrazumeva da će država otplatiti neizmireni iznos duga u slučaju da treća strana prestane da bude kreditno sposobna. U nekim ugovorima – posebno onima koji se odnose na javno privatna partnerstva – vlada može da obezbedi i garanciju na prihode ili tražnju, što znači da se vlada obavezuje da nadoknadi razliku u slučaju da nivo prihoda ili tražnje bude ispod ugovorenog nivoa. Ostali ugovori mogu da podrazumevaju garancije za valutni kurs ili cene.

Nezavisno telo. Nezavisno telo za uspešno sprovođenje revizije ili pripremu fiskalnih statistika je telo koje ima zakonskim okvirom definisan: dovoljno širok mandat i punu stručnu diskreciju u obavljanju svojih funkcija, pravo i obavezu podnošenja izveštaja o svom radu, neograničeni pristup informacijama i odgovarajuće ljudske, materijalne i finansijske resurse na raspolaganju.

Međunarodni standardi: Međunarodno priznati standardi statistike državnih finansija, uključujući Priručnik o statistici državnih finansija (Government Finance Statistics Manual) iz 2001. ili 2014. godine, ili Sistem nacionalnih računa (System of National Accounts) iz 1993. ili 2008. godine, odnosno Evropski sistem nacionalnih računa (European system of National Accounts) iz 1995. ili 2010. godine i finansijske izveštaje vlade (uključujući IPSAS i IFRS).

Fiskalni izveštaji u toku godine: Izveštaji o rezultatima/izvršenju budžeta i fiskalne statistike koji se pripremaju na mesečnoj ili kvartalnoj osnovi u toku finansijske godine, ali mogu da uključuju i izveštaje za celu godinu koji se izrađuju neposredno posle završetka finansijske godine.

Makroekonomski rizici: Rizici koji su povezani sa makroekonomskim rezultatima koji se razlikuju od projekcija, kao što su BDP, inflacija, nezaposlenost, cene roba ili devizni kurs čije je kretanje iznad ili ispod nivoa iskazanih u projekcijama na kojima je baziran budžet.

Osnovne vrste mišljenja revizora: Za potrebe ovog Kodeksa, osnovne vrste mišljenja revizora uključuju sledeće: (i) mišljenje sa rezervom; (ii) negativno mišljenje revizora; i (iii) bilo koja druga kvalifikacija finansijskog efekta za koji je revizor procenio da je jednak ili viši od jednog procenta BDP-a.

Velike izmene: Velike izmene istorijskih (prethodnih) fiskalnih statistika su dovoljno velike da imaju makro-kritični efekat na ključne fiskalne agregate. Ovo se konkretno odnosi na sve izmene koje su jednake ili veće od jednog procenta BDP-a.

Srednjoročni period: Period od narednih tri do deset godina (posle tekuće godine).

Višegodišnji ugovori: Ugovori između vlade i privatnog sektora sa rokom dužim od jedne godine, kao što su javno privatna partnerstva, dugoročni zakupi i dugoročni ugovori o nabavkama.

Dugoročni period: Period od narednih deset ili više godina (posle tekuće godine).

Javna aktivnost: Sve fiskalne aktivnosti koje vrše jedinice unutar javnog sektora.

Javne korporacije (preduzeća): Korporacije (preduzeća) koje su u vlasništvu ili pod kontrolom državnog organa ili neke druge javne korporacije (preduzeća), u skladu sa definicijom u Priručniku državne statistike (Government Finance Statistics Manual) iz 2001. ili 2014. godine.

Javni sektor: Javni sektor se sastoji iz svih rezidentnih institucionalnih jedinica koje su pod direktnom ili indirektnom kontrolom rezidencijalnih jedinica vlade, odnosno svih jedinica opšteg sektora vlade (države) i rezidentnih javnih (uključujući nefinansijske i finansijske javne korporacije).

Javno privatna partnerstva (JPP): Javno privatna partnerstva su dugoročni ugovori između dve jedinice po osnovu kojih jedna jedinica nabavlja ili gradi neku imovinu, upravlja njome tokom određenog vremenskog perioda, a zatim predaje tu imovinu nekoj drugoj jedinici. U ovakvim aranžmanima, privatni sektor obezbeđuje infrastrukturnu imovinu i usluge kao što su bolnice, škole, zatvori, putevi, mostovi, železnica, vodosnabdevanje i sanitarne usluge, što su tradicionalno poslovi države. Slučajevi kada privatni sektor ima ulogu u upravljanju imovinom i njenom unapređenju nazivaju se koncesije.

Kvazifiskalni poslovi: Poslovi države koje obavljaju institucije koje nisu jedinice države (kao što su centralna banka i druge javne korporacije). Primeri uključuju koncesione zajmove koje daje centralna banka, namenske kredite koje obezbeđuju javna preduzeća i zahtevi da se određene usluge pružaju po cenama koje su niže od tržišnih.

Polunezavisno telo: Polunezavisno telo je deo državnog sektora koje, u poređenju sa ministarstvima i organizacijama vlade, uživa veći stepen de facto ili pravne operativne i finansijske autonomije od Ministarstva finansija u oblasti zapošljavanja, upravljanja budžetom i interne organizacije.

Specifični fiskalni rizik: Fiskalni rizici koji nisu u direktnoj vezi sa makroekonomskim faktorima. Oni su už i proističu iz konkretnih izvora, kao što su potencijalni troškovi garancija ili prirodne nepogode i mogućnost potrebe da se pruži fiskalna podrška javnim preduzećima ili privatnim bankama.

Subnacionalni nivoi vlasti: Subnacionalni nivoi vlasti uključuju nivo države, pokrajinske ili regionalne vlasti, kao i lokalne samouprave, u skladu sa definicijom iz GFSM2001 ili 2014. godine. Za potrebe Kodeksa fiskalne transparentnosti, međutim, fokus se usmerava na ekonomski najznačajniji subnacionalni nivo vlasti, koji se razlikuje od države do države.

Poreski rashodi: Poreski rashodi su ustupci ili izuzeci u odnosu na “uobičajenu” poresku strukturu koja umanjuje vladinu naplatu poreza. Ovi ustupci, olakšice, povraćaji ili izuzeća od “uobičajene” poreske strukture smanjuju nivo prihoda vlade. Kako se ciljevi politika vlade mogu ostvariti i na druge načine, putem subvencija ili nekim drugim direktnim plaćanjima, ovi izdaci se smatraju ekvivalentom budžetskim rashodima. expenditure.